

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vsem onim, ki pošiljajo vprašanja, naj služi v vednost sledeče, kar smo že ponovno povdarjali:

1. Odgovarjali bomo le na vprašanja onih, ki so naročniki lista; na vsa druga vprašanja se ne moremo ozirati;

2. kdor hoče v posebno nujnih slučajih pismen odgovor, priloži naj pošto znamko in vrh tega za prepis še posebej v znamkah po 20 h, ker moramo taka izvanredna dela posebej vsaj nekoliko honorirati;

3. vsak stavi vprašanje kratko in jedrnat!

Pripeti se, da dobimo vprašanja, ki so dolga nič več in nič manj kot cele štiri strani pisarniške pole. Človek izgubi pogum samo prečitati tako dolgo pisarenje. Naposled pa, ko prebere tak dopis, šele ne ve, kaj vprašalec pravzaprav hoče. In kako težko je potem dati vprašanju primerno in pravilno obliko, to ve samo — urednik, ki postane v vsakem takem slučaju posebej nervozen. Prosimo še enkrat: stavite kratka in jasna vprašanja!

Potrudili se bomo, da rešimo vsa doslej poslana v najkrajšem času.

Uredništvo.

Vlaganje in reševanje prošenj za oproščenje vojaške službe.

(Konec.)

Danes priobčujemo določila splošno znanega § 60 vojnih predpisov prvi del: »o stalnem (trajnem) dopustu iz rodbinskih ozirov.«

Predzadnji odstavek § 34 vojnega zakona, pri katerem smo svoječasno omenili, da določa ravno to, kot § 60 vojnih predpisov I. del — in da hočemo glede teh določil obširneje pisati, pravi — da ponovimo še enkrat —, da se v posebnega ozira vrednih rodbinskih razmerah lahko dovoli stalen dopust v mirnem času v onih slučajih, ako niso dani zakoniti pogoji za redno oproščenje in uvrščenje v nadomestno rezervo.

Vojaška oblastva postopajo pri odločevanju glede te ugodnosti jako strogo, — imajo namreč tukaj pravico o d l o č e v a t i, medtem ko oddado pri ostalih prošnjah za postavno oproščenje le svoje mnenje.

Vojni predpisi določajo poleg zakona sledeče:

1. Neuvrščeni novinci in vojaki, kateri morajo služiti še pri liniji, oz. aktivnemu službovanju podvrženi domobranci, ki nimajo pravice do premeščenja v nadomestno rezervo iz rodbinskih ozirov po § 34. vojnega zakona, kojih rodbinske razmere pa so posebnega ozira vredne, odpustiti se morejo predčasno za dobo miru, kakor hitro so dokončali prvo vojaško izučbo.

2. Med take posebnega ozira vredne rodbinske razmere se prištevajo — med drugimi —: »vzdrževanje osirotelih, nezakonskih bratov in sester«; — vzdrževanje matere, ki je od moža sodnijski ločena«; — »vzdrževanje rodbinskih članov, če se ne more dokazati smrt kakega pogrešanega (izgubljenega) rodbinskega člana.«

Izključeno pa je, da bi se nanašala ta določila v korist žene ali otrok vojnega obveznika. (Da pojasnimo slednje določilo: če se oženi edini sin še živečih starišev, pa je oče še sposoben za zaslužek, nima žena dotičnega vojnega obveznika nikake pravice, da bi sebi ali pa svojim otrokom v prid prosila za njegovo oproščenje; ravnatoko

ne, če je mož sirota, to je brez starišev. Oproščen je pa seveda lahko brez ozira na svojo ženo ali otroke, če ima sicer do tega postavno pravico na podlagi določil, ki smo jih navedli v prejšnjih člankih.

Glede prvega odstavka pripomnimo posebej: predpis pravi »med drugimi« — in našteva pozneje nekatere bolj navadne slučaje, ki vtemeljujejo pravico do ugodnosti po § 60. — Vojaška oblastva — kakor vemo iz skušnje — se krčevito drže teh slučajev, ker se pač ravna po »besedilu« ne pa po »smislu« zakona. Gotovo je, da so razven naštetih še mnogi drugi oziravredni slučaji, zato pa tudi pravi predpis »unter anderen« med drugimi. Zato je želeti, da vojaška oblastva odločujejo res le v smislu zakona!

3. Obravnava glede vporabe teh določil izvrši se na podlagi tozadevne prošnje stranke enako kakor ona glede ugodnosti iz rodbinskih ozirov. Če se izkaže pri presoji glede prijavljene pravice do ugodnosti za oproščenje redne prezenčne službe, da ta pravica sicer ne obstoji, da pa so posebnega ozira vredne rodbinske razmere, takrat naj se odločuje glede odpusta iz rodbinskih ozirov uradoma.

Če pa se nasprotno izkaže pri presoji prošnje za priznanje predčasnega stalnega dopusta iz rodbinskih ozirov, da ima dotičnik pravico, do oproščenja redne prezenčne službe in do premeščenja v namestno rezervo, naj se tudi glede te pravice odloči uradnim putem.

Če se vloži prošnja pri naboru v pristojnem nabornem okraju, odločuje potem, ko je bil dotični potrjen, v prvi instanci zastopnik armade in glede onih, ki so potrjeni neposredno za deželno brambo — domobranski zastopnik.

Če pa se nabor ne izvrši pred pristojno naborno komisijo, ali pa če se vtemelji pravica šele po izvršenem asentiranju, vlagati se morajo take prošnje pri pristojnih političnih okrajnih oblastvih, ki jih pošljejo potem ko oddado svoje mnenje, v odločitev pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu domobranskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu.

O odločitvi se mora izdati od političnega okrajnega oblastva pismen odlok — in v slučaju, da se je ugodnost priznala — tudi posebna izkaznica.

4. Oni, ki dobe dopust na podlagi teh določil in še niso bili pri osemtedenski vojaški izučbi, se morajo k tej izučbi pozvati; potem pa so dolžni prihajati le k kontrolnim shodom, dokler traja njihova linijska (aktivna) službena doba.

(Ker se zadnja leta pregledni t. j. kontrolni shodi sploh ne vrše, odpade tudi ta dolžnost. K orožni vaji pa se zovejo ti dopustniki ravnotako kot oni, ki so služili tri leta, torej v 5., 7. in 9. službenem letu.)

5. Vsi ti vojni obvezniki morajo, dokler traja njihova obvezna linijska (aktivna-triletna) službena dolžnost dokazati, da še obstoje razmere, vsled katerih se jim je dovolil predčasni dopust, in sicer vsako leto meseca januarja potom političnega okrajnega oblastva — dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma domobranskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu.

Oni enoletni prostovoljci, ki se jim je priznala ugodnost predčasnega stalnega dopusta iz rodbinskih ozirov, morajo dokazati nadaljni obstoj ugodnosti do vštete onega leta, v katerem bi bili odslužili enoletno prezenčno službo, če bi se jim bil dovolil najskrajnejši, po zakonu dopustni odlog nastopa prezenčne službe. (To je dopolnjeno 24. leto starosti).

Če je potreba, da se vsled opisanih razmer dožene nezmožnost za delo takega moškega člana rodbine, se mora to zgoditi pri glavnem naboru.

Če se dožene pri presoji dokazov, da vsled spremenjenih rodbinskih razmer ni povoda za nadaljno ugodnost, ali da je opustil dotičnik izpolnjevanje pogojev za to ugodnost, ali pa če se tozadevni dokazi ne vložijo pravočasno, pozvati se mora dotičnika, da odsluži ono službeno dobo, ki še pripada njegovemu nabornemu letniku. (Dosluzi le ostanek, dopust, ki ga je užival na podlagi ugodnosti, se všteje v službeno dobo.)

V vseh ostalih točkah pa so v veljavi tudi za slučaj te ugodnosti določila, o katerih smo pisali v prejšnjih člankih (zlasti § 59: 2, 5 in 7, dalje glede pritožb § 52: 3 vojnih predpisov I. del.) —

S tem končamo serijo člankov pod gornjim naslovom. Sicer pa smo pripravljene tudi v vojaških zadevah dajati posebna pojasnila v raznik kočljivih slučajah.

Deželni izdatki za razne zgradbe leta 1909.

Za zgradbe, ki so se izvršile lani pod nadzorstvom deželnega stavbnega urada na Kranjskem, so se izdali sledeče navedeni zneski:

A. Dela v bolnišnici in domobranski vojašnici skupno 38.500 kron.

B. Razne vodne gradnje in sicer za

1. vodove skupno 1.053.600 K;
2. kapnice skupno 17.500 K;
3. vodnjake in nabiralnike skupno 16.300 K
4. uravnave 37.000 K.

C. Cestne zgradbe v skupnih troških 1 milijon, 635.200 kron.

Začete in deloma nedovršene gradnje se izvršujejo in dokončajo tekoče leto.

* * *

Za leto 1910 je oddano v izvršitev mnogo novih del, kot vodovodov, cestnih zgradb itd., za ktere bo treba izdati svoto 458.800 kron.

Pripravlja pa se še mnogo večjih del, ki niso še razpisana. Toliko pa se lahko reče, da se bo izdalo letos za vsa nameravana in to prepotrebna dela nad 2 milijona kron, kar vse pride v korist prebivalstvu dežele.

Gotovo pa je, da se ne da izvršiti vse na mah, in da deželni odbor ne more ugoditi vsaki prošnji posebej.

Izseljeniško gibanje.

(Vestnik Rafaelove družbe.)

Izseljeniško gibanje med Slovenci noče po-
nehati. Ves pouk, da Amerika ni več kraj, kjer
se cedi med in mleko, vsa svarila in odvrčanje
od izseljevanja: vse je do malega brezvpešno.

»Rafaelova družba« v Ljubljani (z oficijelnim
naslovom: Slovenska podružnica družbe Sv. Ra-
faela) je po časopisih že opetovano svarila pred
izseljevanjem v Ameriko na slepo srečo. Bodisi:
kdor ima zagotovljen zaslužek pri sorodnikih in
znaneih, ki že bivajo v Ameriki, naj že gre. Ža-
lostno je pač gledati, kako zapuščajo rodno grudo
ne le možje in mladeniči, ampak odhajajo za
njimi tudi žene in dekleta. — da celo plakajoči
otroci, ki že pol dneva od domača rojstne hiše
že le vrniti se domov.

Mislimo, da je naša socialna in narodna
dolžnost, da opozarjamo ljudstvo na nevarnost v
tujini. Obračamo se zato na slovenska županstva
in na župne urade, naj poučujejo vse one, ki se
nameravajo podajati na tako dolgo in čestokrat
tako negotovo pot, naj to raje opuste. Ni bogata
naša zemlja, a toliko še vedno ima, da preživlja
svoje ljudi; le zanemarjati se je ne sme.

Vsi javni faktorji, predvsem deželni odbor,
delajo na to, da se zboljša položaj ljudstva; kmalu
bo za pridnega v domovini kruha dovolj, lenuh
si ga pa tudi v Ameriki prislužil ne bo.

Na županstva se obračamo zato, ker za vsa-
kega, ki namerava oditi, izvedo v prvi vrsti. Naj
podučje vsakega, kako stroge so ameriške postave
nasproti priseljencem. Kdor je količkaj pohabljen,
bolehen, ga zavrnejo v domovino. Vsak mora
imeti določen cilj; imeti mora natančen naslov,
kamor potuje. Brezpogojno mora imeti vsak, ki
stopi na ameriška tla, s seboj v gotovini
najmanj 25 dolarjev (to je 125 kron). Vožni list
pa mora imeti plačan prav do onega
kraja, kamor potuje.

V zadnjem času pa se nam poroča, da na-
meravajo Zedinjene države zopet poostriti pred-
pise za vseljence. S tem bi bili prizadeti tudi oni,

ki že dalje časa bivajo ondi. Predložen je zakon-
ski načrt, po katerem naj se zviša pristojbina za
vseljence od sedanjih 4 na 10 dolarjev, t. j. 50 K
našega denarja. Še ostrejši je predpis, da se bodo
morali vsi vseljenci, ki niso ondotni državljani,
zglasiti vsako leto na novo pri vselniškem obla-
stvu in vsakokrat plačati pristojbino 10 dolarjev,
da bodo smeli še nadalje bivati v Zedinjenih dr-
žavah. Pustiti se bodo morali pri tem uradu fo-
tografirati in se jim bo odvzel odtis palca, — kot
pri nas najhujši zločinci. Zadnje sredstvo je naj-
hujše moralno sredstvo, ki je mogoče.

Kazni in izgoni bodo posledice nameravanih
novih predpisov, katerih ne moremo obširneje na-
vajati.

Naravno: prebivalstvo v Ameriki narašča
od leta do leta; početkom naseljevanja nezadostna
in popustljiva zakonodaja se izpopolnjuje in tista
»prostost« ameriška stopa v vedno tesnejše meje.

Zato pa: Ne hodite v Ameriko, če
nimate že določenega cilja in zagotovljenega dela,
in pa če niste zdravi in nimate zadostnih sred-
stev. —

Rafaelova družba pa bode sledeč svojemu
namenu in svojim pravilom delovala z vsemi
močmi, da se na potu vsi oni, ki so iz katerega-
koli vzroka primorani iti v daljno Ameriko, ob-
varujejo škode bodisi v moralnem, tako narodno-
verskem kakor zlasti tudi v materijelnem oziru.
Zato se nadeja pomoči ne le od naših županstev,
ampak tudi od vseh poklicanih državnih in avto-
nomnih faktorjev, da jo podpirajo v njenem strem-
ljenju.

Družbo čaka ogromno delo. Doslej ni mogla
delovati v širšem slogu, ker ji je manjkalo vseh
predpogojev.

Odslej bo to drugače! Z dnem 1. junija t. l.
otvori Rafaelova družba v Ljubljani v hiši »Za-
družne Zveze« lastno pisarno, ki bo imela namen
organizirati po deželi izseljeniške odseke in jim
dajati potrebna navodila, v prvi vrsti seveda,
kako odvrčati izseljevanje.

Velika naloga pa čaka družbo v Ljubljani
kot glavnem torišču, odkoder se vrši odhod vla-
kov. Stvar dnevnega časopisja bode, prebivalstvo
obveščati sproti o tem, kake korake bo storila
družba.

Svojo dolžnost pa izpolnimo, če kličemo na
tem mestu vsem onim, ki hočejo potovati v Ame-
riko: varujte se brezvestnih agen-
tov, da vas ne oskubijo! — Dokler
se ne otvori pisarna, oglási se vsak v Ljubljani,
v deželnem dvorcu, kjer dobi zaupna pojasnila
osebno!

Ponovno pa prosimo županstva, župne urade,
razna društva itd.; navajajte ljudi, da se pred od-
hodom zglašajo o se b n o pri Rafaelovi družbi,

še predno kupijo vožne liste. V prvi vrsti pa jim odsvetujte pot. Tako boste delali v vsakem slučaju v splošno korist!

Vprašanja in odgovori.

80. Iz obč. St. J. na Dol.

Vprašanje:

V neki tukajšnji vasi je cerkvena podružnica, ki namerava prositi za tri letne sejme, ker je ubožna in brez vsakih dohodkov.

Ali bo dovolila deželna vlada sejme? — Kdo bi moral delati prošnjo oziroma jo podpisati: cerkveni ključarji, župnik ali občinski odbor?

Odgovor:

Da bi se cerkvi (podružnici) dalo dovoljenje za letne sejme, o tem jako dvomimo, ker zakon govori le o tržnih koncesijah občinam. Tu je treba razločevati med sejmom ali pa samo prodajo raznih obrtnih predmetov, podobice, svetinje, molkov itd. Sejme — kakor smo že letos pisali — dovoljuje (izdaja koncesije) deželna vlada, navadno obrtno dovoljenje pa obrtno oblastvo prve instance, to je okrajno glavarstvo.

Ce že prosi cerkev, podpisati bi moralo prošnjo cerkveno predstojništvo, torej župnik in oba ključarja.

Naš nasvet pa je, naj prosi za dovolitev sejmov občina, oziraje se na okolnosti, ki smo jih navedli v odgovoru na vprašanje št. 54 v št. 4 »Občinske Uprave« z dne 25. svečana t. l.

81. Županstvo Kr. v.

Vprašanje:

Ali se lahko kaznuje občinskega odbornika, če našč večkrat ne pride k seji, a je seja vseeno sklepna?

Odgovor:

Ne! Ker § 42 občinskega reda prav jasno določa, da so kaznjivi le oni odborniki, kateri s tem, da izostanejo in se ne opravičijo, preprečijo sklepčnost seje. Edina kazen za takega malomarnega odbornika bi bila, da se ga pri prihodnjih volitvah več ne voli. — Mislamo, da bi vsak, ki je izvoljen, moral imeti toliko čuta za moralno dolžnost, da bi jo tudi izvrševal.

82. Županstvo Križkavas.

Vprašanje:

Koliko mora biti deklica stara za učenje za kuharico in gospodinjjo in kam jo je najbolje dati v šolo?

Odgovor:

Glede starosti ne določa v tem slučaju veljavni poselski red ničesar, pridejo torej le v poštev določbe šolskega zakona, da jenja dolžnost hoditi v šolo z dovršenim 14 letom. Po teh letih sme dekle iti služiti, ali učiti se kakega posla itd. — Kje bi bilo bolje, tega Vam pa ne moremo svetovati. — Imate izvrstne šole v gospodinjstvu one, ki jih prireja kranjski deželni odbor na Vrhnikih in v Repnjah; dalje v »Marijanišču« v Ljubljani; pa tudi v privatnih hišah, zavodih, hotelih itd. — Kjer komu bolje ugaja in mu je ugodneje, tja naj se obrne, samo da je v poštenem kraju in pod vestnim nadzorstvom.

83. Županstvo Kr. v.

Vprašanje:

V kakih zadevah je treba pri občinskih sejah sklepa z dvetretjinsko večino? Ali zadostuje nadpolovična večina navzočih? Sliši se (?), da je treba v nekterih zadevah dvetretjinske večine.

Odgovor:

Ce preberete §§ 42 in 46 občinskega reda in § 38 občinskega volilnega reda, veste vse, za kar ste vprašali. Odborova seja je po § 42 občinskega reda sklepna, če je navzočih dve tretjini odbornikov; — da je pa sklep veljaven, zadostuje po § 46 obč. reda nadpolovična večina navzočih odbornikov in sicer v vsakem slučaju. — Le pri volitvi občinskega starešinstva je potrebna navzočnost treh četrtin odbornikov (§ 38 občinskega volilnega reda), za veljavnost pa zadostuje tudi tu kot v prvem slučaju le nadpolovična večina. — Glede glob do bite v teh §§ popolnoma jasna določila.

84. Županstvo Kr. v.

Vprašanje:

Nek ponavljalni šolar je vzel drugemu iz žepa denarnico in 3 K 60 v denarja. To so izpričali drugi šolarji. Oče tega, ki mu je denar vzet je šel k sodniji, da bi tožil, a sodnik ga je zavrnil — rekoč, da spada to v delokrog županstva, oziroma okrajnega glavarstva. Župan je potem razsodil z dvema občinskima svetnikoma, da mora oče dotičnega, ki je denar vzel, povrniti znesek 3 K 60 h. — Ta pa se je pritožil na okrajno glavarstvo, ki je razveljavilo razsodbo županstva s pripombo, da to ne spada v delokrog županstva, in zraven še pristavilo »neue Behörde«. Kam naj se sedaj pritoži.

Odgovor:

Da županstvo nima pravice razsojati o takem slučaju, o tem ni dvoma. Edino kar more storiti in kar bi bilo tudi priporočati je, da skuša izlepa doseči s porazum; to lahko stori županstvo, ne da bi poseglo v delokrog oblastev. — Če pride v poštev kaznovanje onega, ki je denar vzel in če je dotični dosegel postavno starost 14 let, spada stvar vsekako pred sodišče, ker je storjen prestop. — Sicer je po § 273 kazenskega zakona dolžnost staršev, kaznovati otroka. — Oče oškodovanega naj se oglasi še enkrat pri sodišču, — če se ne da doseči poravnava medsebojnim mirnim potom — in sicer z odlokom okrajnega glavarstva, v katerem je označena »neue Behörde«. S tem je mišljeno vsekakor takozvano »mladinsko sodišče« na podlagi novega zakona o otroškem varstvu in mladinski oskrbi. V koliko že posluje to sodišče pri ondotni sodniji v V., tega mi ne vemo; zato je treba, da se informirate na licu mesta.

85. Županstvo Pr. (Dol.)

Vprašanje:

V naši občini živi neka žena kot priležnica pri nekem od svoje žene sodnijsko ločenem možu. Imenovana biva tu nepretrgoma čez 10 let; med tem časom je imela 6 nezakonskih otrok, kojih oče je imenovani mož. Domovinska občina je sedaj prosila, da bi mi sprejeli to žensko v svojo domovinsko zvezo na podlagi zakona iz leta 1896. — Pripomni se, da ima ona tu nek vinograd v lasti. Kako naj storimo, da ne bode treba sprejeti te žene in njenih nezakonskih otrok v našo občino, ker bi bilo to za nas precejšno breme?

Odgovor:

Ce daje dotična ženska s svojim življenjem javno pohujšanje — in to je po našem mnenju v tem slučaju skoro brez dvoma —, potem imate najenostavnejše sredstvo, da se je znebite: — izgon iz občine. To pravico vam daje § 28, točka 7, občinskega reda (za Kranjsko). — Pravico iztiranja sme glasom razsodbe upravnega sodišča z dne 6. decembra 1888 št. 3791 B. 4388 uporabiti občina nasproti neobčanom, a to je v Vašem slučaju ta ženska. Da ima v Vaši občini posestvo (vinograd) — ne izpremeni na stvari še ničesar, ker si s

tem ne more pridobiti domovinstva. — Nadalje pravi neka druga razsodba upravnega sodišča (z dne 25. aprila 1878, št. 86), da sme občina osebi, ki nima ondi domovinske pravice, prepovedati nadaljno bivanje le tedaj, če je postalo njeno življenje omadeževano, odkar biva v občini. — Končno navedemo še eno razsodbo upravnega sodišča z dne 6. marca 1889 št. 891 B. 4552, ki pravi, da se konkubinat (divji zakon) ne more smatrati kot omadeževano življenje, dokler se ne daje ž njim javnega pohujšanja in ne spravlja v nevarnost javno mravnost, ali če ni povoda policijskemu ali sodniškemu kaznovanju. — Po teh podatkih bote mogli spoznati, če se dotična oseba lahko izžene ali ne. — Ako je njeno zasebno življenje tako, da vzbuja splošno in javno ogorčenje, potem jo smete brez dvoma iztirati. Glede pritožb pripomnimo, da je kompetentno razsojati politično oblastvo.

Nikakega dvoma pa ni, da sme občina (občinski odbor) zavrniti prošnjo za sprejem v domovinsko zvezo in prepustiti odločbo višjim političnim oblastvom. — Seveda če se izvrši izgon, potem eo ipso odpade odločevanje o prošnji za domovinstvo. — Eksekutivo iztiranja (prisilnim potom) izvede politično oblastvo.

86. Gospod F. K. v B. B.

Vprašanje:

Županstvo B. B. pobira po celi občini občinsko naklado na žganje po 10 vin. od litra. Že več časa nosi ženska iz Podbrda na Prim. žganje in je prodaja po naši občini — seveda tajno in se zelo ogiba dacarjev, ker ji je gotovo znano, da bi morala plačati zgoraj omenjeno svoto od vsakega litra. — Prosim pojasnila, kako je postopati proti temu? Ali se sme občinska naklada in še kazni zahtevati, in če bi ne hotela plačati — kam naj se obrnem?

Odgovor:

Naše mnenje — toda neobvezno — je sledeče: Če prodaja dotična ženska žganje stalnim odjemalcem v večjih množinah in zaprtih posodah, in to na podlagi naročil, potem ni dolžna plačevati občinske naklade, ker je ta konsumna davščina, torej le od povžitega žganja. Naklado plača itak prodajalec, ki žganje potoči. — Kaj drugega je, če ona okrog žganje skriva toči, kar pa po našem mnenju ne more biti. — Če izdeluje žganje doma, plača itak produktivni davek in če ima obrtno dovoljenje, sme prodajati žganje po naročilu na debelo tudi zunaj obratovališča. Kaznjiva je le takrat če to izvršuje brez dovoljenja, kompetentna pa so v tem slučaju obrtna oblastva. Tja se torej obrnite. Za nas je Vaše vprašanje premalo jasno.

87. Trž. obč. ur. Lj. (Št.)

Vprašanje:

Pri eni seji tukajšnjega občinskega odbora se je na soglasno sklenjen predlog nekaj točk obravnavalo tajno, in sicer posvetovanje glede krčmarskih koncesij, ker je sitno, če dotičnik zve, kdo je glasoval proti, ker iz tega rado nastane sovraštvo. — Ali je mogoče kaznovati odbornike, ki potem tajnosti ne drže in vso zadevo takoj razbojnajo, — in po katerem potu?

Odgovor:

To je pač le stvar taktike in osebnosti, če se odbornik sam ne drži lastnega sklepa. Kazniv pa zaradi tega, če izpove kaj iz tajne seje, ne more biti, ker občinski zakon v tej zadevi ne določa ničesar.

88. Trž. obč. ur. Lj. (Št. a.)

Vprašanje:

Eden tukajšnjih posestnikov je prodal iz proste roke na javni dražbi svoj gozd, ki obstoji iz več parcel. Koliko odstotkov ima občina pravico zahtevati za ubožni zaklad od tega skupička?

Odgovor:

V vsakem slučaju le en odstotek cele svote, ki jo je dobil prodajalec kot izkupilo na javni dražbi potom prostovoljne prodaje.

Menimo da so naši čitatelji glede ubožnega odstotka po mnogih pojasnilih že na jasnem.

89. Tržko-občinski urad Lj. (Št.)

Vprašanje:

Učiteljica, ki je tu na ljudski šoli definitivno nastavljena, je poročena z možem, ki ni učitelj in ni sem pristojen. —

Kam je pristojna učiteljica; menda tja kamor mož?

Odgovor:

Na vsak način! Dvojnega domovinstva imeti ni mogoče, po domovinskem zakonu pa sledi žena v domovinstvu možu. Zakon glede učiteljic ne dela nikake izjeme. Omožena učiteljica ima torej domovinsko pravico v moževi občini.

90. Mestno županstvo v K.

Vprašanje:

Za vsprejem v našo občino prosi neki pisarniški oficijant, ki je definitivno nastavljen pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu. — Svoje 10letno bivanje v K. je prekinil s tem, da se je med tem časom preselil v drugo občino od 1. novembra 1901 do 28. februarja 1902 in potem zopet mesca oktobra 1904 za tri tedne v isto občino. — Ali moremo vsled te preselitve odkloniti njegovo prošnjo, ker še ni preteklo od zadnjega časa polnih 10 let, odkar biva v naši občini?

Odgovor:

Pravico odkloniti prošnjo ima vsekakor občinski odbor in prepustiti odločitev političnemu oblastvu. Vendar pa je naše mnenje, da bi bilo prošnji ugoditi, ker za priposestevanje domovinstva je treba le, da se je pričelo 10letno bivanje v občini, potrebno pa ni, da bi dotičnik toliko časa bival ondi fizično. Zahteva se torej bivanje (Aufenthalt) ne bivališče (Wohnsitz).

Kot pretrganje bivanja se ne more smatrati prostovoljna odstranitev, če se da sklepati iz okolišnosti, da namerava dotičnik obdržati bivanje v občini. — Za nadaljevanje bivanja pri fizični odstranitvi iz priposestevane občine je torej treba, da še nadalje obstoji namen bivanja in da se ta prizna. (Budwinski 1310 A, 1781 A, 2154 A in 2312 A). — (Mischler & Ulbrich, II. izdaja, II. zv. I. 1906 str. 823). — Po našem mnenju se gre v Vašem slučaju za to okoliščino. —

Glede uradnega domovinstva (Amtsheimat) oficijantov pa še ni nobene določbe, ker se je ta kategorija uslužbencev uvedla po noveli domovinskega zakona ex 1896. —

91. Županstvo Št. P. na K.

Vprašanje:

Prosim pojasnila glede ubožnega odstotka:

1. Ali se od prostovoljnih prodaj, ki so bile pred osmimi ali več dnevi oklicane, da se bodo vršile tainta dan, potem pa so bila posestva prodana med štirimi očmi na tihem (pod roko), — sme zahtevati ubožni odstotek?

2. Ali se sme zahtevati en odstotek za ubožni zaklad od vseh prostovoljnih prodaj, ki niso bile niti oklicane in so se izvršile popolnoma na tihem? Več posestnikov je prodalo hiše, zemljišča in premoženje. Eni so pustili oklicati, da se bo na določeni dan vršila prodaja, a prodajali so sami brez županstva.

Drugi pa so zopet dali oklicati, da bo prodaja, potem pa so prodajali na tihem sami, češ da ne bo treba plačati 1 odstotka za ubožni zaklad.

O d g o v o r :

Ker smo glede ubožnega odstotka pisali obširno že popred in potem, ko smo prejeli to vprašanje, odgovarjamo kratko le to: pri zahtevi ubožnega odstotka sta odločujoča dva momenta, to sta:

1. da je prodaja prostovoljna in
2. da se izvrši potem javne dražbe.

(Ne pride pa v poštev okolnost, da župan pri prostovoljni prodaji potem javne dražbe ni bil navzoč: v tem slučaju se mora ravno tako plačati ubožni odstotek.)

Kaj je javna dražba, smo raztolmačili že v 1. letošnji številki pod odgovorom št. 12. — Tudi dobite v tem odgovoru sploh vsa potrebna pojasnila na svoje vprašanje.

Od vseh onih prodaj, ki so se sklenile na tihem (pod roko) brez javne dražbe, ne morete zahtevati ubožnega odstotka; — ravnotako ne od onih, ki se izvedejo prisilnim potom (z eksekucijo).

92. G o s p o d M. B. ž u p a n v L.

V p r a š a n j a :

1. Občina L. zahteva svojo šolo, ker ima bližnjo in pripraven pot do nje. Odklopiti se hoče od Z—ške, ki je oddaljena četrt ure; Z—ška občina se seveda brani. Lastna šola bi bila dobra zaradi slabe poti itd. Ali bi se dala doseči?

2. Kam se je obrniti, če dva ali več mejašev ne ve za pravo mejo, oziroma glede poti?

3. Ali sme teči gnojnica v vodotoč, čegar vodo ljudje rabijo?

4. Ali je streljanje z možnarji zopet dovoljeno?

5. Ali se sme skopati jamo, da se zabrani vožnja?

O d g o v o r i :

1. Če manjka zakonitih predpogojev, — in teh gotovo manjka, sicer bi višje šolsko oblastvo ne odbilo prošnje, — potem lastne šole ne boste mogli doseči, ker so v Vašem kraju šolske razmere ugodnejše, kot marsikje drugod.

2. Če meja oziroma pot ni razvidna niti v zemljiški knjigi niti v mapi, obrniti se boste morali na evidenčnega geometra.

3. Samoobsebi umevno je, da ne sme teči gnojnica v vodotoč. Kot župan in načelnik krajevne zdravstvene policije imate dolžnost skrbeti za odpravo nedostatkov, eventuelno tudi zapreti vodo in prepovedati rabo.

4. Kolikor je nam znano, streljanje splošno ni dovoljeno. V posebnih slučajih in pri izrednih prilikah je treba dovoljenja okr. glavarstva.

5. Na svojem svetu sme vsak skopati jamo, če ni pridobljena za dotično vožno pot, (ki je zasebna), kaka servitutna pravica.

93. O b č i n a D o v j e.

V p r a š a n j e :

Ali ima župan pravico sam odstraniti občinskega slugo in dobiti drugega, ker ga je sedaj (ali mislite dose-danega?) tudi sam dobil? Ali ima oblast do sluge (t. j. odstraniti ga) občinski odbor?

O d g o v o r :

Župan ima po § 51 občinskega reda pravico, odstavi občinskega uslužbenca le začasno, seveda če mu ni dal odbor pooblastila, da sme to storiti sam. Drugače mora sklicati sejo in dobiti za odslovitev sluge naknadno odobrenje občinskega odbora. — Če je dosedanjega slugo sam dobil, je imel gotovo nalogo od obč. odbora, ker ga sicer ni mogla plačevati občina. Le če bi bil najel in plačeval slugo iz lastnega, potem mu sme poljubno odpovedati službo.

94. O b č i n s k i u r a d O z l j. (G o r.)

V p r a š a n j e :

Županstvo (!) Vrt. je odklonilo prošnjo za sprejem v domovno zvezo Jos. Šp., kateri biva tam 10 let nepretrgoma; 2 leti je bil med tem časom pri B. za hlapca v dotični občini. Županstvo Vrt. nam je odklonilo prošnjo z ozirom na to, da ni Jos. Šp. celih 10 let bival prostovoljno (!), ampak 2 leti kot hlapec, torej prisiljeno (!) — po nmenju tega županstva namreč. — Je-li županstvo Vrt. prisiljeno sprejeti Jos. Šp. v domovno zvezo ali ne, in kaj je ukreniti?

O d g o v o r :

Čudne pojme mora imeti županstvo o prisiljenem in prostovoljnem bivanju. To se razume, da bo sprejet Jos. Šp. v domovinsko zvezo občine Vrt., če so sicer dani vsi pogoji. —

Obrnite se na okrajno glavarstvo po § 6 dom. zakona iz leta 1899.

Če kdo služi, je to vendar prostovoljno bivanje, pa naj si bo hlapec ali pa kaj višjega. Zakon velja pač za vse. Opozarjamo vas, da o sprejemu v domovinsko zvezo nima pravice odločevati županstvo, ampak občinski odbor.

95. P o s e s t n i k P. H. v O. (P r.)

V p r a š a n j e :

Pošta je v D. v. in je tu občinarjem poštni urad najbolj priročen. Poštna odpraviteljica pa hoče prenesti poštni urad v G. v., ki je oddaljena kakih 400 m. Ljudstvo je proti temu. Vložili smo prošnjo na c. kr. pošto ravnateljstvo v Trst, pa še ni rešena. Vkljub temu je ukazal župan prenesti poštni urad v G. v. Ali ima pravico za to, in kako je postopati proti županu? Kam se je obrniti?

O d g o v o r :

Če je bil poštni urad nameščen od poštnega ravnateljstva v D. v., potem ga sme premestiti edinole poštno ravnateljstvo. Brez dovoljenja tega župan seveda nima pravice. Cela stvar je le lokalnega pomena za vas. Obrnite se pač na c. kr. pošto ravnateljstvo v Trst s svojo pritožbo.

96. P o s e s t n i k P. H. v O. (P r.)

V p r a š a n j e :

Naša občina je vložila prošnjo na c. kr. pošto direkcijo v Trstu, da bi se nam dal vsakdanji pismonoša. Povodom zaslišanja po komisarju na licu mesta je župan izjavil, da pismonoše ni treba v naši vasi. Hiš je 20; od pošte 900 m. Ali imamo pravico za vsakdanjega pismonošo in kam se je obrniti zaradi protiviljenja župana?

O d g o v o r :

Kakor razvidimo, se gre za malenkostne lokalne prepire. — Čemu naj bo poseben pismonoša za 20 hiš pri razdalji 900 m, tega tudi mi ne razumemo, in ga tudi ne boste dosegli, razven če ga hočete plačati sami. Čakajte rešitve na Vašo prošnjo; storiti se ne da ničesar.

(Glede vašega vprašanja pod 2.) v pismu pa pripomnimo, da nam je povsem nerazumljivo! Za kakšno plačilo se gre? In od katerih oseb? Kje?)

97. Ž u p a n s t v o v P o d g.

V p r a š a n j e :

Lastnik nekega posestva, ležečega ob občinski poti, je razširil svoje posestvo v tem, da je zasul del občinske poti. Proti ukazu županstva, naj ta del poti takoj odstopi, se je pritožil na občinski odbor, ki se je potem polnoštevilno vdeležil oglada na licu mesta. Dognalo se je, da je dotičnik res kriv in je res zasul več poti. — Ali je dolžan občinski odbor hoditi na take oglade brezplačno kake pol ure hoda, ali se lahko zahteva od posestnika plačilo za taka z zamudo časa združena pota?

Odgovor:

Po našem mnenju bi bilo opravičeno zahtevati za pot odškodnino od onega, ki je zakrivil oziroma provzročil ogled na licu mesta, če je bil ta ogled neobhodno potreben. — V tem slučaju se lahko postavite na stališče, da je bil obhod več ali manj zasebno-pravnega značaja in ne strogo vzeto uradno poslovanje. — Vsekakor pa postopajte tako, da bo dana dotičnemu posestniku možnost za morebitno pritožbo, ki se reši inštančnim putem, v katerem slučaju je prva prizivna instanca občinski odbor.

98. Županstvo Č. e. s. (okraj Br.)

Vprašanje:

Tukaj je neka družina, ki je pristojna v to občino že 15 let. Prišla je iz občine Kr. — Sin te družine se hoče sedaj oženiti. Rojstni list je dobil v Kr., ampak ondotni župan mu je dal tudi ženitovansko zglasnico, za katero je plačal dotični pristojbino 10 K. — Ali se more ta pristojbina izterjati od župana v Kr.? In kam naj se obrnemo?

Odgovor:

Ženitovansko zglasnico vrnite uradnim putem županstvu v Kr., ki jo je gotovo pomotoma izdalo. Obenem zahtevajte, naj vam izplača županstvo v Kr. svoto 10 K, čemur se gotovo ne more upirati, ker je to samoobsebi umevno. Prva — pomotoma izdana zglasnica je s tem, da se vrne, razveljavljena, vaša občina pa izda novo veljavno ženitovansko zglasnico. — Če bi se župan v Kr. branil izplačati vam 10 K — česar pač ne bode storil — obrnite se na deželni odbor.

99. K. s. l. izobrazevalno društvo v A.

Vprašanje:

L. 1909. je umrl gostilničar in zapustil vdovo s 4 nedoraslimi otroci. Imel je obrtni list za izvrševanje gostilniške obrti in trgovino z mešanim blagom. — Letos se je vdova omožila. — Doslej je vodila oboje: gostilno in trgovino, kar je hotela nadaljevati tudi po omožitvi. Zadnji čas pa so začeli govoriti, da zato nima pravice, ker se je glasil obrtni list edinole na pok. moža J. G. — Da se mora takoj po smrti prepisati na njo obrtni list, tega ni vedela. — Sedaj bi rada vdova in sedajni mož dobila obrtni list. — Kako postopati? — Čuje se, da je stvar naznanjena gosposki in bodeta nemara kaznovana.

Odgovor:

Delno pojasnilo na svoje vprašanje dobite v odgovoru pod št. 51 v 4. številki »Občinske Uprave« z dne 25. svečana t. l.

Stvar je taka: § 56 obrtnega reda (po razglasu trgovinskega ministerstva v sporazumu z ministrom za notranje stvari z dne 16. avg. 1907; drž. zak. št. 199) določa, da ima vdova ali kdo drug na njen račun ali na račun mladoletnih otrok (potomcev), ki imajo pravico do dedščine, nadaljevati obrt proti enostavni zglasitvi pri obrtnem oblastvu. Omenjeni § pa pravi izrecno: dokler ostane vdova, oziroma do polnoletnosti potomcev, — na podlagi koncesijskega odloka ali obrtnega lista, ki se glasi na ime umrlega obrtnika. — Ker se je vdova med tem vnovič omožila, ne vemo sicer, kako stališče bo zavzelo obrtno oblastvo vspricho otrok, zlasti če je bila vdova glavna dedinja. — Če bi bila ostala vdova, bi bila zadostovala enostavna zglasitev nadaljevanja obrta; tako pa je gotovo treba novega dovoljenja (gostilniške koncesije) na ime sedanjega moža. — Zglasita naj se oba takoj — če tega še nista storila — pri okrajnem glavarstvu, da ustmeno obrazložita natančno celo zadevo. Po našem mnenju o kaznovanju ne more biti govora, ker je vdova pač ravnala v dobri veri v mnenju, da ni grešila proti postavi.

100. Županstvo v Adl. (d. o.)

Vprašanje:

Občinski odbor je sklenil pobirati najemnino (sejmarino) od prodajalcev in sicer: po 10 vin., kar se pri-
nese na glavi ali na hrbtu, in po 40 vin., kar se pripelje z vozom. Razglašen je bil sklep pri cerkvi, in ni bilo pritožbe. Ali je treba za pobiranje posebnega dovoljenja?

Odgovor:

Ker ne spadajo te vrste sejmske pristojbine med občinske takse, ampak pod določbe obrtnega reda, prositi morate za dovoljenje pobiranja potom okrajnega glavarstva deželno vlado. Deželni odbor v tem oziru ni kompetenten.

101. Gospod Jos. Kob. v Gr.

Vprašanje:

Izvoljen sem bil občinskim odbornikom, pa je bila moja izvolitev razveljavljena — nazadnje z odlokom c. kr. deželne vlade in sicer iz sledečega razloga: V seji občinskega zastopa dne 14. marca 1907 da sem bil ime novan občinskim tajnikom; tudi se mi je določila in v proračun vstavila »plača«, — in da sem zavezan s tem reševati vse pisarniške posle. — Vsled tega da se me smatra za občinskega uslužbenca, ki nisem imel volilne pravice. — Tako deželna vlada. — Čital pa sem že razsodbe upravnega sodišča, po katerih bi bil lahko odbornik, ker sem opravljal občinsko tajništvo kot postranski posel, brez katerega bi tudi lahko živel. — Ali bi bila pritožba na notranje ministerstvo uspešna, in na kaj naj se upiram?

Odgovor:

Mi bi Vam vsekakor svetovali, da se pritožite na ministerstvo, oziroma tudi na upravno sodišče. — Pritožbo bi morali stilizirati tako, da bode prizivna instanca morala decedirano se izreči, ali smatra take vrste občinskih tajnikov, kakor ste ravno Vi, »občinskim uslužbencem« v ožjem pomenu besede ali ne. Po našem mnenju to niste, ker tista plača se pač ne more smatrati kot taka, ampak le kot remuneracija. Remuneracije pa po dosedanjih judikaturine ne vplivajo na volilnost (Wahlbarkeit), torej je tudi ne izključujejo. — Občinski odbor bi se moral pri vstavi dotične svote v proračun pač določno izreči, da je ta znesek le nagrada in ne plača, oziroma takrat, ko se Vas je imenovalo tajnikom.

Vzemimo še: kdo se smatra kot »občinski uslužbenec«? — Upravno sodišče je izreklo z razsodbo z dne 17. februarja 1892 št. 531 B. 6438 sledeče: Z izrazom »občinski služabniki« so poznamovane vse v občinski službi se nahajajoče, disciplinarni oblasti župana podrejene osebe brez razločka, ali obstoji njihova služba v duševnem (uradniki) ali mehničnem (sluge) delu. — Interpretacija zakona je potemtakem edino možna tako, da mora imeti župan nad vsakim uslužbencem disciplinarno oblast, in da se smatra kot uslužbenec le oni, ki mora opravljati občinske posle po posebnih odredbah in ukazih (instrukcijah) občinskega načelnika in ki je podrejen njegovi disciplinarni oblasti. Na podlagi teh izvajani smo skoraj prepričani, da bo ugodila višja instanca Vaši pritožbi. Potrebno bi bilo, da se provocira razsodba upravnega sodišča.

Književnost.

Slovenska stenografija. Priredil Frane Novak, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani. Prvi del. Korespondenčno pismo. Drugi

natis. Cena 3 K. Založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani. Knjiga je popolnoma samostojno novo delo, sestavljeno na podlagi mnogoletne dobro uvaževane teoretične in praktične skušnje, po kateri je pisatelj občezen kot strokovnjak na tem polju. Knjiga je temeljita, pa vendar kratka in jedrnata in bo služila tako dobro samouku kakor šolskemu pouku. Kdor se bo knjige posluževal, bo hvaležen gosp. profesorju za praktično sestavljeno delo, ki je za Slovence velike kulturne važnosti in še pozni potomci bodo vedeli ceniti velike zasluge gospoda avtorja za probujanje slovenske stenografije. Omeniti nam je dalje, da je to prva stenografija, ki je tudi v tehničnem oziru pristno domače delo; težavno avtografično delo namreč, ki zahteva posebno točnost, akuratnost in sigurno roko, kar je dovršil gosp. pisatelj sam, litografirala je stenogram tiskarna J. Blasnikovih nasl., tiskarniško delo pa je oskrbela Katoliška tiskarna v Ljubljani. Lepa zunanost priča o važnem napredku domače umetnosti. Kdor se hoče baviti s stenografijo, mu knjigo prav toplo priporočamo!

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je v XV. zvezku izdalo sedmo knjižico svoje Poljudne pravne knjižnice. Kakor njene prednice, tako tudi ta knjiga prinaša predpise, ki so važni vsakomur, namreč: I. Županstvom izročena sodna opravila v zapuščinskih in varstvenih stvareh. II. Javne dražbe zemljišč in premičnin, ki se vrše kaj pogosto pri nas. III. Odstotek za uboge pri javnih dražbah. — Poučna knjižica stane samo 40 vin. in se dobiva po vseh knjigarnah. — Isto društvo izda že meseca marca t. l. obširno knjigo »o nespornem sodstvu«, v kateri so vsi predpisi o notarstvu, o zapuščinskih in varstvenih stvareh, o denarju in drugih stvareh, ki se hranijo pri sodiščih ter sploh o vsem, kar je s tem v zvezi. Knjiga bo imela čez 600 strani ter bo veljala v platno vezana 7 K, predplačniki pa jo dobe za 5 K 26 vin., če ta znesek pošljejo do 15. marca t. l. naravnost društvu »Pravnik« v Ljubljani. Knjiga je neobhodno potrebna posebno občinskim in župnim uradom. (Po pomoti zaostalo. — Op. ur.)

Dalje priporočamo:

O nečuvenih krivicah in nasilstvih, ki se gode dan na dan Slovencev na Koroškem, nam poroča vsaka številka naših listov. Krivice na šolskem polju in v javnem življenju. Ako pojde tako naprej, mora biti v kratkem konec koroških Slovencev; za temi pa je namenjena ista usoda tudi drugim.

Toda to ne sme biti! Rešiti, ohraniti se moramo vsi! Pomagati si moramo v prvi vrsti sami! Mogoče pa bode to le, ako prav spoznamo svoj nevaren položaj, dobro premostimo glavna sredstva, s katerimi si zagotovimo svoje življenske pogoje kot narod in ako nas navdaja dobra volja in trajno navdušenje, da se z vsemi močmi poprimemo dela ter tudi vstrajamo!

Vse to nam nudi majhna brošurica:

„Slovenskemu narodu!

Spoznavaj se sam!“

katera se dobiva po 30 vin. izvod v »Katoliški bukvarni«. Z ozirom na važnost in plemenitost namena ter z ozirom na vestno sestavljeno gra-

divo — je potrebno, da se z brošurico do dobra seznanijo vsaki Slovenec. Želeti je, da prodre duh, ki preveva knjižico, v kar najširše plasti našega naroda! — Radi nizke cene je primerno, da se naroči vsaj 10 izvodov skupaj.

Gospodarstvo.

Iz seje občinskega odbora v Črnomvrhu nad Idrijo, — dne 19. januarja 1910.

Prebere se okrožnica deželnega odbora kranjskega z dne 20. decembra 1909 št. 17.513 in se vzame z odobrenjem na znanje s pripombo, da bo odbor skrbel, da se ugotovi, kar ukazuje omenjena okrožnica. — (Glede denarnega poslovanja).

Sklene se, da morajo biti vse gostilne v Črnomvrhu med deseto mašo ob nedeljah in praznikih zaprte. V tem času ne sme biti v gostilni gostov; izjemoma le tuje se smejo postregati tudi ob tem času. Gostilničar, ki bi se zoper ta odlok pregrešil po razglasitvi tega ukaza, se bo kaznoval z globo od 2 do 20 kron. Gostilne bode nadzoroval občinski sluga. (Posnemanja vredno!)

Običajno koledovanje otrok po vasi Črni vrh naj županstvo v bodoče prepreči.

(Prosimo obvestiti o enakih sklepih tudi od drugod!)

Iz seje občinskega odbora v Blagovici, — dne 23. svečana 1910.

Občinski odbor toži, ker ni nobenega živinozdravnika. Zato se obrača na deželno vlado in deželni odbor, da bi se kmalu uresničil predlog g. poslanca Galle-ta, po katerem bi se ustanovil jednoletni živinozdravniški kurz za kmečke fante, ker le na ta način bi se odpomoglo splošni potrebi.

Tvrška M. Adlersflügel na Dunaju, I. okraj, Franz-Josefs-Kai 27, nas prosi, da opozorimo županstva na njeno ponudbo glede železnih blagajn.

Tvrška — lastna tovarna vseh vrst blagajen — je jako solidna in priporočila vredna. — Cene so ugodne, zlasti dovoljuje ta tvrška ugodnosti v plačilnih pogojih.

Izmed domačih tvrdk priporočamo: Valentin Golob, Ljubljana, Mestni trg, — in Franc Stupica, Ljubljana, Marije Terezije cesta.